

MedieKultur 3

1986

MedieKultur er en fortsættelse af tidsskriftet Massekultur & Medier.

© Forfatterne og MedieKultur

Omslag: Johan Adam Linneballe, MAA, IDD.

Tryk: Werk's Offset, Århus

ISSN 0900-9671

Udgivet med støtte fra Statens humanistiske og Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

Redaktion:

Jørgen Bang, Århus Universitet

Carsten Hansen, Institut for grænseregionsforskning, Åbenrå

Ida Westh, Københavns Amtskommunes Forberedelseskursus, Ballerup

Anne Hjort

Jørgen Poulsen, Aalborg Universitetscenter (ansvarshavende)

Kim Schrøder, Roskilde Universitetscenter

Redaktions- og tidsskriftsadresse:

MedieKultur

Fibigerstræde 13

AUC, P.B. 159

9100 Aalborg

Tlf. (08) 158522, lok. 3588, kl. 9-13.

Giro

4 10 62 96

Priser:

Abonnement for 1986 (nr. 3-4): 130 kr., Enkeltnr. 75 kr., nr. 4: 125 kr.

Ved køb af mindst 5 eks. i samme bestilling: 50 kr. pr. eks. Tidligere nre. af Massekultur & Medier (3,5,6,7,9,10,11,12) kr. 50 pr. nr. Abonnement og enkelt nre. bestilles ved at indbetale beløbet på ovennævnte girokonto og angive årgang og nr.

Udgiver:

Sammenslutningen af Medieforskere i Danmark

Forord

Der sker spændende ting inden for tv-æstetikken i disse år: Der eksperimenteres med blandingsgenrer og amatør/lokal-tv, musikvideoerne balancerer mellem kommerciel kitch og avantgardistisk kunst, i tv-underholdningsserierne afprøves nye udtryksformer, og selv i de respektable statsmedier tillades (opmuntres?) normbrud i visse programtyper.

Sådan indledte MedieKultur en indbydelse til et seminar om tv-æstetik i marts 1986. For at få gang i en dialog mellem teori og praksis, mellem tv-producenter og medieforskere, og for at få artiklerne i dette nummer til at forholde sig til hinanden afholdt redaktionen for MedieKultur i samarbejde med Center for Massekommunikation ved Aarhus Universitet et åbent seminar, hvor flere af dette nummers forfattere kunne afprøve deres synspunkter på hinanden og på et publikum af tv-producenter, medieforskere og studerende.

Med videoernes fremmarch, med lokal-tv forsøget og med udviklingen af forskellige hybridformer som faktion og drama-doc mellem fiktion og fakta, er tv-æstetikken for alvor kommet i medieforskningens søgelys. At den allerede længe har stået i centrum for tv-producenternes interesse, blev vi med rette belært om på seminaret.

I de første to artikler diskuteres tv-æstetikken i et teoretisk og i et praktisk perspektiv, men med det afgørende fællestræk at synsvinklen er producentsidens.

Ingolf Gabold analyserer tv-mediet mellem fiktion og fakta. Han fremstiller de begreber og niveauer, som anvendes, når man i den interne uddannelse af tv-producere i Danmarks Radio behandler tv som udtryksmiddel. Og på den baggrund bestemmer han fiktionsprogrammernes og fakta-programmernes karakteristika for til sidst at indkredse det specifikke ved faktionsprogrammerne i kommunikationsteoretisk henseende.

John Carlsen og Bo Damgaard diskuterer i den efterfølgende artikel de æstetiske muligheder og grænser indenfor Danmarks Radio med udgangspunkt i deres erfaringer som programmedarbejdere og initiativtagere til en række nye programformer. Som konkret eksempel behandler de udsendelsen "Voksdugen".

Herefter følger to artikler, hvor medieforskere analyserer og vurderer henholdsvis en dansk og en tysk tv-produktion, som forsøger at gå nye veje.

Jørgen Stigel indleder sin artikel om tv-hybridgenrer mellem fakta og fiktion med nogle principielle betragtninger på faktion og dokumentar-drama, for derefter at analysere Steen Baadsgaards og Jørgen Pedersens udsendelse om Tvind "På sejrens vej", som et eksempel på en af de nye hybridgenrer.

Niels-Aage Nielsen kaster et blik tilbage på den tyske serie "Heimat", som blev vist i dansk tv i 11 afsnit for et års tid siden. Det er især tidsaspektet i serien som tages op: Hvordan skaber instruktøren Edgar Reitz sine tidsbilleder.

I de efterfølgende to artikler vendes blikket fra Danmarks Radio til de to store københavnske lokal-tv stationer. I en artikel om programfladens æstetik analyserer Stig Hjarvard og Henrik Søndergaard sammensætningen af sendefladerne i Kanal 2 og Weekend TV. Foruden at det er nye tv-stationer, de beskæftiger sig med, er det også en i danske sammenhænge ny tilgangsvinkel: At studere programflader. Amatør-æstetikken i de nye lokal-tvstationer belyses i det efterfølgende interview med Dino Raymond Hansen fra Det Danske Filmværksted. Hans udgangspunkt er erfaringerne fra programmet "Video-Journalen", som blev sendt i Kanal 2, men produceret af lokale grupper i filmværkstedets regi.

Dette nummer afsluttes med to mere service-prægede artikler med relation til temaet: TV-æstetik. Niels Aage Nielsen introducerer Gilles Deleuze's filmfilosofiske overvejelser, som de kommer til udtryk i bøgerne Cinéma I. L'Image-Mouvement og Cinéma II. L'Image-Temps. Og Peter Larsen giver en oversigt over semiologiens betydning for dansk medieforskning.

I anmeldelsessektionen sidst i nummeret behandles nogle aktuelle udgivelser med relation til temaet, bl.a. har Claus Westh skrevet en stor anmeldelse af Len Mastermans "Teaching about Television".

Redaktionen

TV-mediet mellem fiktion og fakta

Af Ingolf Gabold

Bag tv-producernes konkrete æstetiske overvejelser over, hvordan en historie skal præsenteres, ligger en række teoretiske refleksioner. Ingolf Gabold har med sine synspunkter på tv som udtryksmiddel, været med til at udvikle den begrebsdannelse, som anvendes i Danmarks Radios efteruddannelse af tv-producere.

I denne artikel bestemmer han med udgangspunkt i narratologiens aktant- og berettermodeller og med inspiration fra Lacans psykoanalytiske teorier forskellen mellem fiktions- og faktaprogrammer. Og derfra fortsætter han med at indkredse faktionens karakteristika, som en hybridform mellem fiktion og fakta.

"Drømmer jeg eller er jeg vågen?... Jeg vil forsøge at knibe mig i armen; gør det da ikke ondt, så drømmer jeg, gør det ondt, så drømmer jeg ikke. Jo jeg føler det; jeg er vågen, det kan jo ingen disputere mig; thi var jeg ikke vågen, så kunne jeg jo ikke ... Men hvorledes kan jeg dog være vågen, når jeg ret betænker alting?"

Jeppe i Baronens seng
fra Ludvig Holbergs
Jeppe på Bjerget
2. akt, 1. scene

"I have my veto-pen drawn, and ready for any tax increase that Congress might even think of sending up - and I have only one thing to say to the tax increases: GO AHEAD, MAKE MY DAY!"

Ronald Reagan i en
TV transmitteret tale
til den amerikanske
Kongres